

Okrugli stol: "Što je zajedničko za sve Riječane?"

"Što je zajedničko za sve Riječane?" naslov je okruglog stola održanog 26. travnja 2013. u dvorani Transadrie u Rijeci. Ovo je treći u seriji okruglih stolova koji predstavljaju završnu fazu Razgovora o Rijeci 2020. u kojima su na inicijativu Vojka Obersnela građani i stručnjaci zajednički razmatrali neposrednu budućnost i razvoj Rijeke.

Obersnel: Nastavljamo sa serijom okruglih stolova od kojih se danas odvija posljednji Okrugli stol. Naime, prije nekoliko mjeseci pokrenuo sam Razgovore o Rijeci kojima je cilj bio uključiti što više građana i što više stručnjaka koji su profesionalno angažirani u različitim segmentima života kako bismo dobili ideje kako razvijati grad do 2020.

Nakon prva dva Okrugla stola koji su se bavili globalnim pozicioniranjem Rijeke i razvojem Rijeke u društvu znanja, danas smo na trećem Okruglom stolu čija je tema vrijednosti koje povezuju Riječane i koje kao zajednica poštujemo. Dakle, sve ono što nam je važno, što smatramo ispravnim i dobrim.

Ova tema potencira uključenost svih nas u zajednicu, a držim da je ona izuzetno važna upravo u trenutku ekonomske krize koja sigurno ima za posljedicu i poticanje socijalne isključivosti jednog dijela naših sugrađana koji u tom kontekstu mogu biti prikraćeni za sudjelovanje u socijalnom, kulturnom i ekonomskom životu.

Rijeka je već duže vrijeme grad s društvenim standardom koji premašuje hrvatski prosjek, koji se po načinu života, po komunalnom standardu zahvaljujući velikim ulaganjima u komunalnu infrastrukturu, ali jednako tako u socijalnu zaštitu, zdravstvenu zaštitu, u programe odgoja i obrazovanja, u različite sportske i kulturne sadržaje u mnogočemu približila standardima Europske unije.

Međutim, prostor za unapređenje života u zajednici uvijek postoji. Tema današnjeg Okruglog stola je kako spriječiti socijalnu ili društvenu isključivost te saznati na koji način i koliko su Riječanima dostupni sadržaji koji Rijeku prije svega čine gradom ugodnim za život. To su različiti kulturni događaji, sportski i rekreativni prostori i sadržaji, adekvatna socijalna zaštita, odnosno dostupnost različitih programa u sustavu odgoja i obrazovanja ili bilo koji drugi sadržaj kojim smatramo važnim.

Posebno sam zadovoljan i ponosan na činjenicu da je naš nadbiskup pristao sudjelovati u tim razgovorima i da je danas opet ovdje s nama, na čemu mu se posebno zahvaljujem. Jednako tako i svima drugima koji su se uključili u ove razgovore.

Uz razgovore uputio sam i jedno anketno pismo na veliki broj kućnih adresa iz kojih sam želio saznati koliko su ljudi zadovoljni s nekim od dostupnih standarda komunalnog života. Moram priznati da su dobiveni rezultati vrlo zanimljivi.

Gotovo jednodušno svi ocjenjuju kako moramo više ulagati u zelene površine kojih ima premalo, moramo potencirati odvojeno odlaganje otpada te izgraditi više igrališta za djecu.

Zanimljivo je da se kao najmanje važno spominje izgradnja plinske mreže ili primjerice autobusnih čekaonica. Procjenjujem da je razlog tome što smo samo u ove četiri godine izgradili oko 80-ak km plinske mreže da je većina autobusnih čekaonica nova te da to više nije prioritet.

Danas su ovdje sa mnom sudionici Okruglog stola, uglavnom ljudi koji do sada nisu sudjelovali u razgovorima putem interneta. Zamolio sam da moderator današnjeg Okruglog stola bude gospođa Snježana Prijić Samaržija, prorektorica našeg Sveučilišta koja je to prihvatila.

Prijić Samaržija: Hvala lijepa i lijepi pozdrav svima. Želim se u svoje ime, ali i u ime svih sudionika zahvaliti g. gradonačelniku na povjerenju koje nam je ukazao, stoga mi dopustite da predstavim sudionike današnje tribine – današnjeg Okruglog stola. To su:

- gđica **Vera Begić**, riječka olimpijka, atletičarka koja će sudjelovati i participirati u raspravi o vrijednostima iz domene sporta;
- gosp. **Hajrudin Ef. Mujkanović**, glavni riječki imam koji će sudjelovati u raspravi o vrijednostima iz svog specifičnog aspekta multikulturalnosti, duhovnosti, pitanja ekumenizma;
- gđa. **Maja Sporiš** iz Zagreba, pomoćnica ministra za mlade, međunarodne poslove i poslove Europske unije pri Ministarstvu socijalne politike i mladih – pogled izvan Rijeke, ali koji će nam po pitanjima socijalne politike biti zanimljiv;
- gđica **Saša Broz**, novoimenovana ravnateljica riječke Opere u HNK Ivana Plemenitog Zajca. Bit će zanimljivo čuti što nam ima reći o kulturi pogotovo iz perspektive jedne velike kulturne institucije kao što je HNK Ivan Pl. Zajc;
- Prof. dr. sc. **Jasna Krstović**, dekanica Učiteljskog fakulteta i predsjednica Nacionalnog vijeća za odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske, idealan sugovornik za pitanja vrijednosti odgoja i obrazovanja;
- dr **Vladimir Mozetić**, ravnatelj Poliklinike Mediko, specijalist urolog. Pretpostavljam kako je našoj riječkoj javnosti dobro poznat te vjerujem da će nam znati i moći ispričati mnogo zanimljivih stvari po pitanju zdravlja.

Želim naglasiti vrijednost ovog načina vođenja debate, jer to je nova vrijednost demokracije. Do sada je demokracija bila tako zvana "agregativna" demokracija, a to je značilo da su obično gradonačelnici, političari, ljudi koji su obnašali vlast

predlagali svoje programe te nudili građanima da ih mogu probrati, proučiti, izabrati, glasovati. To je bio fenomen agregativne demokracije.

Danas smo ušli u novo doba tzv. "raspravne demokracije, deliberativne demokracije", drugačiji put gdje dobri političari, novi političari, svoje mišljenje i svoje programe oblikuju prema raspravama koje vode sa svojim građanima. Cijenim tu novu vrijednost demokratskog pristupa za kojeg vjerujem da jest jedna nova kvaliteta demokracije. Demokracija je ušla u posebnu fazu krize i vjerujem da upravo ovaj raspravni moment participacije i uključenosti građana u definiranje političkih programa – jest nova i posebna vrijednost.

Krenula bih od sugovornice koja među nama ima najviše iskustva, profesorice Jasne Krstović koja pokriva područje visoko obrazovanje. Nema bolje osobe od nje da ju upitamo o vrijednostima koje se tiču odgoja i obrazovanja, formalnog i neformalnog obrazovanja.

Zanimaju nas konkretni prijedlozi o projektima, o vrijednostima za odgoj i obrazovanje, a koji mogu Rijeku učiniti boljim mjestom za život.

Krstović: U našem dogovoru dobila sam dionicu pod nazivom "Djeca i mladi". Objektivno, dobila sam najljepšeg dio i na to sam se veoma rado i odazvala. Zašto sam bila radosna kad sam dobila tu temu i kad sam ju prihvatila? Zato što mi je crvenim slovima „žmigala“ jedna rečenica koju je g. gradonačelnik istakao, a ona glasi ovako: "Mladi kao nositelji nove paradigme i u njima čitamo svijet koji dolazi".

Smatram to jako velikom istinom, pogotovo kad tu rečenicu čitate iz perspektive mog iskustva i mojih godina – tada ona ima jedno posebno značenje.

Svjesni smo toga da Grad Rijeka kao i svaki drugi grad nije izolirani mikrokozmos te da bez obzira koliko g. gradonačelnik i politička garnitura žele projicirati određenu strategiju ili generalni pravac razvoja – ta generalna strategija, pod kojom podrazumijevam obrazovnu politiku, zrcali temeljni politički diskurs društva u cjelini.

Veoma jednostavnim rječnikom – kakva je politička klima u određenom društvenom kontekstu, takva je i obrazovna politika. Kakva je obrazovna politika na razini države, takva je obrazovna politika na razini mikrokozmosa zvanog Grada Rijeke, pa skoro da bi mogla reći da gradonačelnik i nema nekakav veliki prostor za manevar, no nikad nisam pristala na to da čovjek nema prostor za manevar pa neću ni u ovoj svojoj diskusiji.

Međutim, evo jedne ili dvije rečenice oko toga o čemu bi gradonačelnik, ali i svi mi morali voditi računa pri crtanju puta u bolju budućnost.

Ono čemu danas svjedočimo jest činjenica da je gotovo čitav socijalni sustav jako zaražen neoliberalnim konceptom pogleda na život, na cijelu društvenu strukturu.

Radi o snažnoj i intenzivnoj rekonceptualizaciji našeg društvenog života, prema ekonomskim zakonitostima par excellence.

Danas je sve podvrgnuto novom kapitalizmu. Svi mi razgovaramo rječnikom robe, rječnikom tržišta i kapitala, rječnikom isplativosti. Dovoljno je da samo pogledate najznačajnije dokumente obrazovnih politika, ne samo naših već i europskih, i vidjeti ćete kako se kroz gotovo većinu njih proteže ideja o obrazovanju kao isplativom ili ne isplativom kapitalu.

Primjerice, govori se: ukoliko ćete danas u jednog učenika investirati 3 eura – za nekoliko godina će se to isplatiti toliko i toliko. Postali smo roba, proizvod koji se mjeri parametrima ekonomske politike i to je naša sudbina. O ovome će cijenjeni kolege sociolozi i filozofi koji se time bave znati više od mene, no činjenica je kako je neoliberalni kapitalizam danas u Hrvatskoj veoma značajan.

Važno je naglasiti kako se on promovira kao dominantan, jedini, najbolji i isključivi te se kroz tu prizmu pokušava instalirati u sve pore društvenog života. Za pojedine djelatnosti on možda i jeste, ali postoje dijelovi u društvenoj strukturi gdje takav pogled na svijet jednostavno nije dobar. To je poput kaputa koji nije po našoj mjeri.

Jedan od njih je odgoj i obrazovanje i on sasvim sigurno nije kaput kojeg bih ja željela i kojeg pristajem nositi kao nešto što je po mojoj mjeri.

Takav pristup nužno se odmiče od vrijednosti i vodi nas ka tome da živimo u svijetu suprotstavljenih polariteta između proze i poezije.

Dozvolite mi da citiram jedan citat u tom kontekstu: „Ljudski se život nužno sastoji i od proze i od poezije duboko utkane jedne u drugu koje funkcioniraju u stalnom međusobnom dinamičnom suodnosu. Proza je rad, opstanak, aktivnost, temeljena na strukturi, ciljevima. Glavni prostor za utilitarno tehnički i praktično. Poezija je način življenja koji implicira sudjelovanje, koji implicira ljubav, žudnju, radost, motivaciju.“

Ako bismo u tom kontekstu promatrali odgoj i obrazovanje, tada držim da nam je svima jasno kako je obrazovanje proces kojim se dižu ljudske vrijednosti, u kojem nije samo važno koliko ćemo znanja iskoristiti, već i kakvi su ishodi učenja.

U psihologiji postoje sasvim sigurne istine kako u odgojno obrazovnom procesu koji mora transformirati ličnost i u vrijednosnoj dimenziji – ne može sve biti mjerljivo. I nije sve mjerljivo. Mjerljiva je jedna dimenzija obrazovanja. Ali ona druga – za koju se ja zalažem – u vrijednosnom kontekstu jednostavno gubi bitku. Rekla bih kako postoji veliki disbalans i nama je on vrijednosno veoma značajan.

Ova priča za Hrvatsku nije novina. Na taj način smo ustrojili i po tim parametrima uvodimo Bolonju.

Postoji velika rasprava oko položaja humanističkih, društvenih znanosti. Tu također postoji mjerljivost koja možda nije po mjeri one dimenzije koju kolege humanisti žele istaknuti.

U tom slučaju valja se zapitati, kao u onoj poznatoj Baretovoj pjesmi, "Gdje je nestao čovjek". Gdje je doista nestao čovjek? Usudila bih se reći da polako, ali kao takav nestaje.

No, postoji dobra vijest, a ta je da već sada postoji jasan pokret otpora protiv toga.

Postoje artikulirane alternative, artikulirane ideje da ovaj neoliberalni sistem ne može biti jedini i da ne pristajemo da cijeli društveni sustav bude obojen tom bojom. Traži se drugačiji pogled na čovjeka. Traži se duša. Traži se čovjekova humanistička vrijednost koja se apsolutno treba identificirati kroz sustav odgoja i obrazovanja.

Kada sam čitala o tom pokretu "Otpora artikuliranoj diktaturi pomanjkanja alternative" tada sam pomislila: ako i jedna priča drži vodu u ovoj našoj Rijeci, onda drži priča pokreta otpora.

Rijeka je uvijek bila poznata po tome: kud svi lijevo – Rijeka desno. Svi nizbrdo, a Rijeka uzbrdo. Ne znam da li je to stav Primoraca, da sa svojim "dešpetom" i svojom tvrdoglavošću da ne prihvaćaju gotove istine gotovo nikad, tražeći neki svoj vlastiti put. No, pomislila sam: ako u ovoj Hrvatskoj postoji kutak koji će krenuti alternativom, koji će krenuti rušiti neke ustaljene istine kao takve – onda će to zasigurno biti Rijeka.

Ovo nije udvaranje aktualnom političkom vodstvu Rijeke, jer Rijeka je to već pokazala. Ako samo bacite pogled na internetsku stranicu Gradskog odjela za odgoj i obrazovanje – tada je vidljivo kako se u Rijeci već izvjesno vrijeme itekako čita poezija, kako je Rijeka grad prijatelj djeteta te da to nije fraza, već da je u ovom gradu lijepo biti mlad čovjek.

Moji studenti su danas sjedili na divnoj tratini ispred mog fakulteta. Skinuli su košulje, slušali su neku svoju muziku. Pomislila sam u tom trenu da sam na Harvardu. Čini mi se da Rijeka ima šanse da kroz svoj prostor odgoja i obrazovanja bude inicijator, vođa, da bude ta artikulirana manjina koja će barem u pogledu odgoja i obrazovanja pokazati i preokrenuti kormilo na ove druge dimenzije koje su nama u odgoju i obrazovanju prevažne i za koje držim da nemamo prava pustiti olako upravo zbog budućnosti naše djece.

Držim da je Rijeka grad poezije i želim gradonačelniku da tu poeziju malo glasnije slušamo kroz njegov sljedeći mandat.

Prijić Samardžija: Iz ovoga što je govorila prof. Krstović možemo svjedočiti sve češćoj polarizaciji vrijednosti kojoj smo svjedoci. S jedne strane imamo znanost,

tehnologiju, industriju i uistinu vrijednosti koje vežemo uz tu domenu jesu konkurentnost, kompetitivnost i učinkovitost.

Međutim, evo, prof. Krstović je pokazala kako postoji i ona druga strana, a to su vrijednosti koje ukazuju kako je manje zapravo više. Ljepota u ravnoteži prepoznavanja kada, gdje i na kojem mjestu koje vrijednosti.

Držim da cijela ova tema ide pod sloganom socijalne uključenosti i aktivne participacije građana – odnosno brige za dostojanstvo svakog građanina..

Prirodno je da se na temu koju je otvorila prof. Krstović nadoveže i tema socijalne politike i kolegica Maja Sporić iz Ministarstva socijalne politike i mladih, upravo zato što njezin resor jesu mladi, međunarodni poslovi i poslovi Europske unije – dakle na neki način tema najuže vezana uz pitanje obrazovanja.

Uz to se nadovezuje uključivanje studenata u aktivni kulturni, sportski i drugi život. Dakle, zanimljivo bi nam bilo čuti koji bi to projekti Rijeci učinili dobro i poboljšali kvalitetu našeg života. Budući se radi o nekoj međunarodnoj dimenziji, europskim projektima – neke upute bi nam svakako dobro došle. Izvolite.

Šporić: Kada sam se pripremala za današnje izlaganje, odlučila sam kako neću govoriti o pasivnom odnosu u okviru socijalne politike i socijalne skrbi, kako neću govoriti o sustavu socijalnih naknada – već ću govoriti o proaktivnom pristupu koji pruža velike potencijale, a to su europski fondovi. Konkretno, u ovom našem području to je europski socijalni fond koji pruža velike mogućnosti za sve dionike iz lokalne zajednice da prošire krug socijalnih usluga na svom području. Odlučila sam govoriti i o mladima.

Te dvije teme možda djeluju ne povezano, no zapravo su vrlo povezane jer su se već i u vrijeme kada smo koristili i kad koristimo sredstva pred pristupnih fondova mladi pokazali kao ona kategorija društva koja je to najbrže i najlakše prihvatila.

Postojeći naš strateški nacionalni dokument - nacionalna politika za mlade, orijentirana je prema lokalnoj razini.

Ono što je postojeći nacionalni strateški dokument donio jesu dvije vrlo značajne stvari za lokalnu razinu, a to su klubovi mladih i regionalni info-centri za mlade.

U Rijeci već niz godina djeluje vrlo kvalitetan info centar za mlade koji je nadležan za područje nekoliko županija: Ličko-senjsku, Karlovačku, Primorsko-goransku i Istarsku. Prošle godine otvorili smo u Bužimu u Lici, u Karlovcu, evo prije nekoliko mjeseci u Labinu. To su vrlo značajni punktovi za svakog mladog čovjeka na kojima se može doći informirati o svim temama koje su od njegovog interesa pa se tako mladi ljudi tamo informiraju o području obrazovanja, o zapošljavanju, o mobilnosti, kulturi, kvalitetnom provođenju slobodnog vremena, zdravlju.

Regionalni info-centri pokazali su se kao izvrstan primjer dobre suradnje jedinica lokalne samouprave, udruge koja ga vodi i Ministarstva.

Naš novi nacionalni program za mlade koji će važiti za razdoblje od 2014-2018. bit će još više orijentiran k lokalnoj razini. Držim da će se osnažiti uloga jedinica lokalne samouprave upravo u kreiranju politika za mlade.

Trenutno mijenjamo Zakon o savjetima mladih. Kada smo se odlučili na to odlučili smo i organizirati četiri velike javne rasprave u četiri najveća grada u Hrvatskoj. Gradska uprava Grada Rijeke prva nam je dala prostor, a organizirali su sve savršeno. Ta javna rasprava u Rijeci postavila je standard za javne rasprave u Osijeku, Zagrebu i Splitu.

Rijeka nam je time nedvosmisleno odmah dala do znanja da joj je sudjelovanje mladih u donošenju odluka na lokalnoj razini vrlo važno kao što je važno da taj zakon proširi takvo sudjelovanje.

Što se tiče daljnje suradnje našeg ministarstva i Grada Rijeke mogu reći da su nevladine organizacije iz Rijeke česti prijavitelji na natječaje Ministarstva – bilo da se radi o sredstvima državnog proračuna, bilo da se radi o lutrijskim sredstvima. To su Udruge Terra, Uzor, Centar tehničke kulture, Korak ispred.

Oni su radili vrlo kvalitetne i vrlo dobre projekte koji su se uglavnom odnosili na prevenciju ovisnosti i kvalitetno provođenje slobodnog vremena, samozapošljavanje mladih i poduzetništvo. Određene udruge koje okupljaju studente nastojale su studente upoznati sa zelenom ekonomijom, zelenim poslovima budućnosti, usmjerenima na ekologiju.

U posljednje tri godine udruge iz Rijeke povukle su više od 1.000.000 kuna kroz natječaje, a samo Udruge mladih i za mlade iz EU sredstava kroz program Mladi na djelu oko 100.000 eura.

Znam da u Rijeci postoji i Socijalna samoposluga koja jako dobro funkcionira. Međutim, to dobro funkcioniranje zapravo leži na angažmanu mladih ljudi koji su tamo angažirani volonterski. To je također nešto što je u nadležnosti Ministarstva socijalne politike.

Mi smo prije nekoliko mjeseci izmijenili Zakon o volonterstvu kako bi mladi ljudi koji volontiraju dobili i određeno uvjerenje o kompetencijama koje su stekli kroz volontiranje te kako bi to mogli iskoristiti, možda u nekoj sutrašnjici, prilikom traženja zaposlenja – što bi poslodavce svakako trebalo potaknuti.

U Rijeci djeluje regionalni volonterski centar koji je dao veliki doprinos i prilikom izmjena Zakona, ali su i jedan od vrlo značajnih dionika u našem nacionalnom Odboru za razvoj volonterstva.

Važno je vidjeti kako možemo iskoristiti sredstva iz EU fondova, kako se mogu uključiti svi dionici iz zajednice, i privatnici, organizacije civilnog društva, jedinice lokalne samouprave, zadruga i kako mogu aplicirati na natječaje te proširiti spektar socijalnih usluga u svojoj zajednici.

U 2011. godini – bilo da se radilo o području Grada Rijeke, bilo da su prijavitelji bili iz Rijeke – završena su četiri Natječaja koja su ukupno bila vrijedna 1/2 milijuna eura i to su bila četiri vrlo vrijedna projekta, odlični primjeri kako se dobro povlače sredstva iz fondova.

Prvi projekt odnosio se na osobe s invaliditetom te se kroz profesionalnu orijentaciju osoba s invaliditetom i rehabilitaciju radilo o poboljšanju njihovog pristupa zapošljavanju.

Drugi značajni projekt, u kojem je sudjelovalo gotovo 100 korisnika, odnosio se na resocijalizaciju bivših zatvorenika, bivših ovisnika i beskućnika radi poboljšanja njihove edukacije, poboljšanja njihovih socijalnih vještina – također kako bi se približili svijetu rada.

Također, projekt koji se odnosio na rehabilitaciju osoba s invaliditetom, senzibilizaciju potencijalnih poslodavaca da otkriju potencijale osoba s invaliditetom, ali i da se osobe s invaliditetom bolje osposobe za svijet rada.

Ono što bi ja nazvala krunom jest izvanredan primjer kako se izvrsno koriste sredstva, a to je projekt kojeg je proveo Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područni ured Rijeka uz suradnju s Udrugom Portić i razvojnom agencijom Porin – a radilo se o projektu vezanom uz edukaciju žena uglavnom starije životne dobi za dadilje i gerontodomačice.

Prije mjesec dana u ovoj sam dvorani predstavljala Zakon o dadiljama – novi zakon koji je 01. 04 stupio na snagu, a koji pruža nove mogućnosti, prije svega samozapošljavanja teže zapošljivih skupina žena starijih od 50 godina. Naravno, nitko nije rekao da su muškarci isključeni iz te opcije. Taj zakon ne diskriminira nikoga.

Ono što Zakon donosi kao novinu jest prije svega činjenica da će se djelatnost koja se decenijima u našoj državi se obavljala na crno, a to je čuvanje djece, kroz ovaj zakon legalizirati te će se žene moći samozaposliti putem obrta.

Želim naglasiti nešto što će se također financirati iz EU fondova, a to je deinstitucionalizacija domova socijalne skrbi. Pokazuje se kako je šticienicima koji su smješteni u domovima daleko bolje i daleko humanije da žive u zajednici, u malim stambenim zajednicama.

Rijeka je tu opet dala svoj veliki doprinos. Financira stambenu zajednicu u Rijeci u kojoj žive mlade djevojke iz Doma za djecu Selce jer one nakon 18-te godine moraju napustiti instituciju odnosno Dom.

Bez velike podrške Grada Rijeke ne bi bilo ni produženog stručnog postupka za djecu u riziku od poremećaja u ponašanju. U Rijeci gotovo 60-toro djece sudjeluje u tom programu. Pišu zadaće u školi. Djeluje se u pet škola. To znači da sva djeca koja su obuhvaćena tim programom u pet škola su djeca s potencijalnim razvojem rizika od poremećaja u ponašanju. Grad Rijeka im u tome pruža veliku potporu.

Željela bi da Rijeka i dalje bude otvorena, multikulturalna, tolerantna i uspješna jer po ovome što govorim svakako jest uspješna, a ako se još i dobro iskoriste sredstva iz EU fondova, gdje će Rijeci biti kraj?

Prijić Samardžija: Pozvala bih da se raspravi pridruži Hajrudin Ef. Mujkanović. Upravo je kolegica Sporiš završila riječima kako je Rijeka uistinu prepoznata kao multikulturalni, tolerantan grad i uistinu nema osobe niti u Rijeci – a mislim niti izvan Rijeke – koja kada treba definirati Rijeku upravo ne akcentuira te dvije bitne karakteristike: jedna je otvorenost Grada, multikulturalnosti, multietičnosti, razvoja ekumenizma.

Hajrudin ef. Mujkanović: Pripadnici islamske vjeroispovijesti ovdje su prisutni još od početka 20 stoljeća. Danas u Rijeci živi četvrta i peta generacija potomaka tih ljudi koji su došli u Rijeku. Oni su dio ovdašnjeg kulturnog i vjerskog identiteta.

Islam je religija kao i mnoge druge – religija zajedništva i tolerancije koja nas uči o važnosti poštovanja bližnjega svoga. Upravo su te karakteristike slične mentalitetu Rijeke i Riječana.

Ovdašnji muslimani ili pripadnici vjere islama veliki su lokalpatrioti i Rijeku bez obzira na to da li im je Rijeka grad rođenja ili nije doživljavaju kao svoj pravi dom. Ponosni smo što smo Riječani, a ja sam ponosan, sretan i presretan da je i moj sin rođen u Rijeci i da će, ako Bog, da u narednom periodu živjeti u ovom gradu.

Dakle poveznica svih nas ovdje je naš grad i naša privrženost i neskriveni ponos što smo njegov dio.

Baš zbog toga što ovdje živimo i vidimo svoju i budućnost naše djece – nije nam svejedno kakve vrijednosti njegujemo u zajednici kojoj pripadamo. S jedne strane od te smo zajednice uzeli vrijednosti poput umijeća zajedničkog života mnoštva različitih tradicija, otvorenost prema svijetu za sve koji u Rijeci žive i traže dom.

S druge strane želimo toj zajednici dati nešto za uzvrat. Građani islamske vjeroispovijesti u temelju svog svjetonazora imaju obvezu čuvanja osobnih i obiteljskih te svih vrijednosti dobrosusjedstva i zajednice. Sve te vrijednosti još su

važnije u vremenima teških iskušenja i izazova za sve ljude, kada se pomalo raspada svijet kakav su poznavali, a još je neizvjesno kakav se svijet tek stvara.

Društvene vrijednosti, socijalna prava, jednakost, solidarnost i pravo na dostojanstvo temeljna su pitanja prema kojima se riječka zajednica treba još snažnije određivati.

Rizici globalne krize danas ugrožavaju te iste vrijednosti. Na pitanja životnog standarda i socijalne uključenosti – Grad Rijeka treba odgovarati novim pristupima, inicijativama koje su istovremeno usmjerene i na prevenciju i na smanjivanje siromaštva i socijalne nejednakosti.

Kulturni identitet ima presudnu važnost za prepoznatljivost Rijeke u globalnom svijetu. Otvorenost, multikulturalnost, tolerancija i uživanje različitosti posebnosti su i jedinstvene vrijednosti Grada Rijeke koji imaju svoj povijesni kontekst i kontinuitet – ali su i pretpostavke za budući razvoj našeg društva.

Potencijal i kapacitet Rijeke te usmjerenost njezinih stanovnika nisu upitni. No, novo vrijeme i nove okolnosti podrazumijevaju jačanje samosvijesti, ali i povjerenja, kao i preuzimanje individualne odgovornosti ne samo za vlastiti život, već i za dobrobit naše društvene zajednice.

Većina građana izražavaju podudarnost u svojim stavovima prepoznavajući toleranciju, dijalog i uvažavanje različitosti kao važnu zajedničku vrijednost Riječana i Grada Rijeke. Taj otvoreni duh Rijeke je ono najbolje u Rijeci. To je grad koji izražava dobrodošlicu ljudima iz drugih krajeva Republike Hrvatske, ali i šire.

Otvorenost i toleranciju kao identitet Rijeke naglašava i potreba da multikulturalnost, kao činjenica o postojanju više kultura, preraste u interkulturalnost - to jest njihovo međusobno prožimanje.

U kontekstu multikulturalnosti, razvoju kulture i znanja vidimo najveći potencijal za identifikaciju i pozicioniranje Rijeke u novoj široj europskoj zajednici.

Rijeka se odlikuje poduzetničkim i stvaralačkim duhom, a bit dijaloga, ekumenizma i tolerancije općenito je u tome da se drugačije ne samo podnosi već da ga se nastoji iskreno upoznati, uz to razumjeti, poštovati i na toj osnovi tražiti putove dijaloga i međusobne suradnje.

U vremenu koje predstoji Rijeka bi trebala svoje kapacitete mobilizirati na uključivanju zajednice, promišljanju zajedničkog djelovanja javnog prostora i javnog interesa odnosno pitanja ključnih za život zajednice.

Iskreno vjerujem kako će Grad Rijeka na čelu sa kvalitetnim ljudima i dalje biti grad tolerancije, multikulturalnosti, suživota i dijaloga, poduzetništva, grad europske kulture ili bolje reći grad po mjeri svakog čovjeka.

Nadam se kako ćemo u budućnosti svi zajedno doprinijeti većem i boljem razvoju europske Rijeke, te na taj način u Rijeku dovesti mnoge posjetitelje.

Rijeka je bila, jeste i biti će grad za svakoga. Uz to vjerujem kako će i naš Islamski centar biti samo još jedno rado viđeno mjesto, a ujedno ponos i najbolja promocija Rijeke kao grada tolerancije, suživota, multikulturalnosti i dijaloga različitosti.

Islamskim centrom Rijeci se otvaraju vrata mnogim stabilnim državama koje će rado pohoditi Rijeku i time se upoznati s njenim istinskim vrijednostima.

Ovih dana željno očekujemo i svečano otvorenje kojem će nazočiti najviši predstavnici iz Hrvatske, ali i susjednih zemalja pa i Katara – kao i mnogi ugledni građani našega grada. Taj će dan Rijeka biti centar svijeta putem direktnog TV prijenosa što nas posebno veseli.

Na kraju bi se još jednom zahvalio gradonačelniku Grada Rijeke i njegovim suradnicima na uspješnom vođenju grada kao i nesebičnoj pomoći u izgradnji Islamskog centra – nadajući kako ćete i dalje biti kapetan na čelu broda koji se zove Rijeka.

Iskreno se nadam kako će Grad Rijeka biti u budućnosti prije svega grad znanja, a garancija tome je poznato i priznato riječko Sveučilište i novoizgrađeni Kampus koji će obrazovati buduće generacije mladih ljudi i studenata raznih struka.

Nadam se kako će Rijeka biti grad sportaša što dosadašnji rezultati i pokazuju kao i mnogobrojni izgrađeni sportski objekti koji Rijeku svrstavaju u sam vrh sporta. Nadam se kako će grad Rijeka biti još i veći grad kulture – što nam potvrđuju mnogobrojna kulturna događanja i manifestacije tijekom godine. Nadam se kako će grad Rijeka biti grad uspješnih poduzeća i tvrtki koje će naći svoje mjesto, ali i plasman svojih proizvoda u Europi kao što su riječka Luka, brodogradilište 3 maj, Viktor Lenac i mnogi drugi potencijali ne samo u Gradu nego i u našoj cijeloj županiji. Nadam se kako će grad Rijeka biti doista grad turizma sa svim svojim potencijalima koje posjeduje, a tu je nadam se i elitni turizam kao još jedno moguće prezentiranje Rijeke široj javnosti. Vjerujem kako će Rijeka i dalje biti grad socijalne jednakosti - a to je do sada i pokazala kroz mnogobrojne akcije u čemu i mi kao predstavnici Islamske zajednice uvijek rado sudjelujemo.

Na kraju, bit ću iskren: budući da sam u Rijeku došao prije nepunih 11 godina – u njoj sam upoznao dobre i otvorene ljude, stekao dobre prijatelje. Kako bih potvrdio sve što sam rekao, završit ću s jednom iskrenom mišlju koja glasi: Tko se u Rijeci rodi sretan je, a tko u Rijeku dođe zauvijek u njoj ostaje. Zahvaljujem se.

Prijic Samardžija: Zahvaljujem imamu riječkom Mujkanoviću na ovim lijepim riječima.

Riječ ću prepustiti našem kolegi Mozetiću, docentu i ravnatelju Poliklinike Mediko.

Zdravlje je kao što svi znamo nešto na što smo svi osjetljivi, gdje smo posebno ranjivi. U bolesti se osjećamo bespomoćnima stoga su zdravstvo i zdravstvena skrb jedna od temeljnih postulata kvalitete našega života. Uistinu bi bilo vrijedno čuti kako možemo poboljšati zdravstvo i kvalitetu života u domeni zdravstva.

Prije nekoliko dana održala se velika rasprava na temu zdravstvene industrije i zdravstvenog turizma što je također zanimljiva tema, a na kojoj je sudjelovao kolega Mozetić. Osim toga voljeli bismo ponešto čuti o zdravstvenoj skrbi – što nam je činiti da eto i u tom segmentu budemo zadovoljni kao i u ostalima.

Mozetić: Hvala lijepa. Dobra večer. U prvom redu zahvaljujem se na pozivu i definitivno smatram da rasprave pa makar i sukobi mišljenja mogu iskristalizirati ono što je svima nama potrebno, a to je da krenemo u dobrom i kvalitetnom smjeru.

Večeras ću prvenstveno govoriti kao liječnik, neovisno o tome da li sam u javnom ili privatnom sektoru. Međutim, moje članstvo u Izvršnom odboru i Vijeću Hrvatske liječničke komore svakodnevno me suočava s realnošću hrvatskog javnog zdravstva, ali posljedično tome i privatnoga.

Htio bih se dotaknuti prošlosti i sadašnjosti jer bez nje ne možemo daleko otići. Nadovezat ću se i na prethodnike obzirom da je pozicija grada kojeg volimo i u kojem živimo vrlo specifična i nije bez razloga sedam država prošlo kroz Rijeku u posljednjih stotinjak godina.

Veliki protok ljudi koji se dogodio zbog razvoja Rijeke doveo je do potrebe da se već na samim počecima razvoja luke razviju i zdravstveni centri. Danas ih tako zovemo. Tada su to bile male bolnice, sanatoriji – mjesta kao što su karantene. Sukladno tome i sustav zdravstva se na kvalitetniji način počeo razvijati u našim krajevima.

50-ih godina prošlog stoljeća osnovan je Medicinski fakultet u Rijeci što je donijelo i razvoj kvalitetnog kadra. Sukladno tome počela se razvijati svijest o potrebi pružanja javnih zdravstvenih usluga prvenstveno onima kojima je to najpotrebnije.

Gledajući bolnički sustav, nemojmo zaboraviti 1966. i prvu dijalizu u našem Gradu, niti 1971. i prvu transplantaciju bubrega. Sam čin transplantacije možda nije najznačajniji, koliko je bio značajan način razmišljanja i stvaranje grupe entuzijasta te promicanje ideje na kom segmentu zdravlja i zdravstvo mogu krenuti naprijed.

Gdje je to započelo? U Rijeci. Posljedica toga je da je danas Hrvatska prva u transplantaciji organa u svijetu. Time se malo tko može dičiti.

Sukladno potrebama stanovništva razvijali su se domovi zdravlja i ordinacije koje su omogućavale stanovništvu kako Grada Rijeke tako i čitavog kraja vrlo kvalitetnu zdravstvenu zaštitu. Razvijao se i bolnički sustav koji je imao svoje podjele i specijalnosti po kojima je bio prepoznat u široj zajednici.

U svakom slučaju, današnje doba nam donosi objektivne probleme na koje možemo djelomično utjecati. Naime, zdravstvo je ekonomska kategorija, a zdravlje je socijalna kategorija. Moramo biti svjesni toga da moramo naći dobar kompromis između jednoga i drugoga.

Nemojmo zaboraviti kako je briga o starijima, nemoćnima i teško bolesnima kroz otvaranje Hospicija jednim dijelom ostvarena. Naravno da 12 kreveta u Hospiciju nije dovoljno, ali je pokazatelj puta kako to u budućnosti treba izgledati.

Domovi za starije osobe, odnosno mjesta gdje će boraviti bolesnici koji zahtijevaju dugotrajnu skrb su mjesta koja se trebaju u budućnosti razvijati.

Klinički bolnički centar je mjesto gdje se sigurno provodi najveća moguća zdravstvena zaštita, definitivno imamo puno kvalitetniju zdravstvenu zaštitu u odnosu na objektivne ekonomske mogućnosti. Toga svi moramo biti svjesni što god mislili o onome što svakodnevno doživljavamo.

Ono što je ponekad nama Primorcima problem – da kad tražimo nešto od onih koji bi nam to trebali dati na kraju toga kažemo: "Oprostite, nemojte čagod zamerit". Zapravo bi trebali pokazat snagu, entuzijazam i snagu koju posjedujemo.

Profesorica me zamolila da kažem nešto protiv budućí da svi govore za. Htio bih reći kako i ja govorim za jer građani osjećaju da se grad, a sukladno tome i županija brinu o njima.

U kom smjeru treba íći? Opet se vraćamo na zdravstvo koje je ekonomska kategorija.

Prvenstveno moramo stvoriti određena sredstva koja nam to mogu omogućíti. Prije par dana održala se Tribina o zdravstvenoj industriji i koliko god taj pojam zvučao vrlo moćan jer odmah vidimo industriju s dimnjacima, zapravo se radi o nečem puno sofisticiranijem. Radi se o putu kojim možemo doći do potrebnih sredstava, a koja će i domicilnom stanovništvu pružiti kvalitetniju zdravstvenu zaštitu.

Zdravstvena industrija koja u jednom segmentu obuhvaća i zdravstveni turizam nosi i razvoj biotehnologije, kliničkih ispitivanja lijekova, razvoj segmenata sveučilišta u prirodnom segmentu. Na taj nam se način omogućava da na naše područje dovedemo ljude koji će taj dio razvijati, a s druge strane otvarati nova radna mjesta. Posljedično tome – naš lijepi kraj pokazati onima koji ga mogu koristiti za dugotrajniji boravak.

Naime podatak da na 5 sati vožnje od nas živi 14 milijuna ljudi starijih od 60 godina nam omogućava nam da im pružimo mogućnost da u našem kraju borave duže vremena, da im sukladno tome pružimo ne samo smještajne kapacitete već i zdravstvene kapacitete, ugostiteljske, kulturne, prijevozníčke. Dakle na taj način da aktiviramo puno širi krug onih koji mogu zarađivati dodatna sredstva, stvarati novu

vrijednost. Nova vrijednost bit će uložena i u pružanje zdravstvene zaštite domicilnom stanovništvu. Na taj ćemo način svi biti zadovoljni.

Ono što je također interesantno, a mislim da će se gđica. Begić kasnije nadovezati na to, jest i otvaranje sportske ambulante. To je jedan segment pružanja brige o zdravlju naših sportaša. Ne mislim pri tome na vrhunske sportaše. Mislim na djecu koja se sa svojih 5 ili 6 godina počinju baviti se sportom kad je zapravo neophodno uzeti njihov osnovni status. To je također put kojim će se kvaliteta zdravstvene zaštite poboljšati. I za kraj ono što su Grad, Županija i Dom zdravlja napravili – potpisivanje Sporazuma i skoro aktiviranje te ambulante u Dvorani mladosti također je jedan od pokazatelja u kom smjeru treba ići.

Nadamo se kako će sveučilišna bolnica, kao krovna institucija našeg zdravstvenog sustava, u dogledno vrijeme biti stvarnost. Moramo biti realni i znati da se to neće dogoditi sutra.

Normalno je da svatko od nas ima svog obiteljskog liječnika koji mora riješiti naše ključne probleme. Međutim sigurnost koju će nam pružati vrhunska ustanova na jednome mjestu, uz kvalitetno financiranje i razvoj onih novih djelatnosti koje će pružiti kvalitetnu zdravstvenu zaštitu je put kojim trebamo ići.

Prijić Samardžija: Zahvaljujem kolegi Mozetiću. On je otvorio put prema našem sljedećem sugovorniku. Zamolit ću kolegicu Veru Begić, našu atletičarku, bacačicu diska, osobu koja je 21 put rušila rekorde, da nam kaže ponešto o sportu.

Zanima nas što sport može ponuditi mladima, koje su to vrijednosti potencijal koji bismo trebali iskoristiti.

Begić: Hvala lijepo. Prije svega lijepi pozdrav svim prisutnima i zahvaljujem se g. gradonačelniku što me je pozvao da budem sudionica ovog okruglog stola.

Kada govorimo o Rijeci i zajedničkim vrijednostima, a promatramo kroz sport – voljela bih reći da su zapravo naši najmlađi naša najveća vrijednost te da je sport jedan od temelja, od osnova u izgradnji društva općenito.

Držim kako sport daje nemjerljivu vrijednost društvu što je prepoznao i Grad konstantnim ulaganjima u sport, a posebice u zadnjih nekoliko godina. Pokazao je to izgradnjom sportske infrastrukture, sportskih objekata i podsjetiti se rukometne dvorane na Zametu, atletske dvorane na Kantridi, bazena na Kantridi, kuglane na Mlaci, raznih igrališta odnosno pomoćnih travnjaka u gradu. Dakle, Grad je prepoznao vrijednost sporta.

Koliko god da su neki kritizirali gradsku vlast i njenu politiku vođenja grada u sportskom smislu spominjući kako sportski objekti nisu imali dovoljno kapaciteta za primanje gledatelja na nekim međunarodnim natjecanjima, utakmicama, kako su staze

u dvoranama bile prekratke i tako dalje. Međutim, tim zlim jezicima pokazali smo kroz vrijeme kako nisu bili u pravu, kako je Grad Rijeka pokazao da je ispravno vodio politiku – jer su sada naši stadioni, dvorane, naši sportski objekti ispunjeni.

Grad je to gradio za naše najmlađe, za amatere, za profesionalce, za vrhunske sportaše, za rekreativce, za građane.

Određeni vebelni sportski objekti koji su građeni u Splitu, Zagrebu, Osijeku i sada zjape prazni, a plaćaju ih upravo građani, dakle porezni obveznici.

Iako uvijek može bolje – mislim da u Rijeci postoje povoljni uvjeti da se mladi bave sportom. To pokazuje i činjenica da imamo 25.000 građana koji su uključeni u sport u ovom ili onom obliku, da je od toga 14.000 aktivnih sportaša natjecatelja, te da imamo preko 240 sportskih udruga.

Još jednom ponavljam: Grad Rijeka je pokazao, dokazao i prepoznao vrijednost sporta za cjelokupno društvo.

Kad uspoređujem Rijeku s drugim gradovima, za mene je Rijeka najljepši i najdraži grad i uvijek sam se rado vraćala kući.

No, za ovaj dijalog držim puno važnijim reći kako su drugi sportaši, moji kolege uvijek imali riječi hvale za Rijeku.

Rijeka ne samo što ima izvanrednu infrastrukturu koja nam više neće biti opterećenje na Proračun u ova loša ekonomska vremena, ona ima i kvalitetan stručan kadar, ali i susretljivost građana, toplinu, multikulturalnost, multietničnost, a ja bih dodala još jedan atribut o kojem nismo pričali a to je autentičnost. Mislim da je Rijeka i da su Riječani autentični i na to sam iznimno ponosna.

Neki kolege govorili su o ulasku u Europsku uniju, pa bih s tog aspekta prokomentirala sport i rekla da ćemo ulaskom u Europsku uniju morati mijenjati zakonodavstvo – prije svega Zakon o sportu. To je neminovno. Time ćemo uskladiti lokalne odluke i financiranje sporta općenito.

Držim kako tu Grad može puno učiniti i dati ruku udrugama odnosno profesionalnim klubovima da pronađu sponzore. Što se tiče Europske unije –saznala sam pred neki dan kako se Grad Rijeka već uključio u neke projekte za Europsku uniju i zbog toga sam jako sretna.

Konkretno radi se o projektu "Mladi na djelu". Međutim kroz nekih tjedan dva dana nadležni ljudi dakle u Riječkom sportskom savezu odlučit će se hoće li se aplicirati na jedan ili drugi program.

No, bilo koji program da izaberu napravili su pravu stvar. To će biti divno iskustvo našim mladima jer će doći do razmjene iskustava i mišljenja, ali i izgradnje europskog identiteta kod mladih.

Za kraj da rezimiram svoje izlaganje. Mladi su vrijednost društva. Sport je temelj koji ovom društvu daje nemjerljivu vrijednost. Grad je to prepoznao i vjerujem kako će Grad to prepoznavati i dalje. Kvalitetniji pojedinci koji će izgraditi sport dati će kvalitetniji kolektiv, a kvalitetniji kolektiv kvalitetniji grad.

Završila bih s poznatom latinskom izrekom: Mens sana in corpore sano - što znači: zdrav duh u zdravome tijelu. Hvala lijepo.

Prijić Samardžija: Polako gubim nadu o tome kako ćemo ovdje razviti polemične tonove. Čini se da svi imaju dobre razloge, dobre temelje da Rijeku smatraju gradom u kojem je socijalna uključenost na uzornoj razini.

Još nam je ostala kultura. Sama sam svjedočila situacijama u kojima je bilo polemičnih tonova. Jedna je bila vezana za donošenje strategije kulture Grada Rijeke za koju smatram da je uistinu sjajan dokument.

Drugi je bio razgovor s Nezavisnom scenom vezano uz osnivanje Studentskog kulturnog centra. Postoje gibanja na našoj kulturnoj sceni i rasprave između institucionalne i ne institucionalne kulture. Postoji silna želja našega Grada, točnije Odjela za kulturu – a ta je da do 2020. postanemo grad kulture što je uistinu ambiciozno, ali je ujedno i cilj u kojeg želim vjerovati.

O tome će nam bolje i više reći naša nova Riječanka kolegica Saša Broz, novo imenovana ravnateljica opere HNK Ivana pl. Zajca

Broz: Ne znam, sjećate li se Vojko, kad smo se nas dvoje upoznali. Držim da tome ima 12-13 godina. To je bilo na jednoj pradaвноj SDP konvenciji. A od onda se nismo vidali nekoliko godina. No, zapravo sam mojeg i vašeg gradonačelnika počela upoznavati na kazališnim predstavama. Na gotovo svakoj predstavi na kojoj bih nazočila, bio bi i Vojko.

Ljudi koji rade u teatru i koji žive teatar i umjetnost znaju što to znači kad prvi čovjek grada prisustvuje kazališnim predstavama i to su ne rijetko bile reprize – što znači da nisu bile popraćene medijski. Nas dvoje zapravo nismo razgovarali o politici makar smo se mogli dotaknuti i tih tema. Najčešće smo doista razgovarali o teatru.

Ono što me fascinira kod Vojka jest činjenica da je vrlo aktualan u svojim razmišljanjima. Iznimno je znatiželjan. On profesionalno s mojim poslom nema nikakve veze – ali su njegova pitanja uvijek bila provokativna.

Prije jedno tri-četiri mjeseca sjedili smo na Korzu i ja sam bila na negdje 50% obavljenog posla u Talijanskoj drami i rekla sam mu kako bih silno voljela raditi

operu te da imam dogovoren dio operne režije. Njegovo pitanje je bilo: molim te, Saša, možeš mi objasniti kakva je razlika između režisera koji režira drame i redatelja koji režira opere? Dakle, naši su razgovori, naše su diskusije išle su u tom smjeru.

To je sasvim sigurno jedan od razloga zašto sam došla u Rijeku. U Rijeci se osjećam ugodno. U Rijeci se osjećam lijepo. U Rijeci sam radila jedan posao koji mi je bio i profesionalno i intelektualno vrlo bitan.

Naravno da ću se osvrnuti na Strategiju Grada Rijeke. Ali, i naše Kazalište je jednako tako napravilo svoju strategiju i držim kako su one negdje na tragu ideje. Koliko ja znam, niti jedna druga lokalna zajednica nije napravila svoju kulturnu strategiju. Koliko god postoji kritičkih pogleda na nju, mi je doista moramo gledati kao na jedan pionirski pokušaj. Ono o čemu sam razgovarala na premjeri s pročelnikom Šararom je materijal koji će se oblikovati i koji će se mijenjati u skladu s potrebama ovog grada. Ono s čime bih htjela otvoriti razgovor je podatak koji sam pročitala danas u novinama: samo Njemačka i Hrvatska bilježe povećanje publike.

U svim sredinama u kojima sam radila kao kazališni redatelj uočila sam kako imamo fenomenalnu potrebu da minoriziramo sve što je bilo do nas. Da minoriziramo povijest, da minoriziramo stvari koje su dobre i da krećemo od nule. To na žalost bilježi i naša povijest. I kultura također pamti manje sretne trenutke kada bi kakav novi ravnatelj ili novi intendant došao u kazalište, poskidao sve predstave pa se kretalo od nule.

Rijeka ima sreću ili nesreću što ima vrlo jaku, ali isto tako vrlo bučnu nezavisnu scenu. Dakako da treba postojati Nezavisna scena, alternativno kazalište, no morate znati da naše nacionalne kuće, dakle hrvatska narodna kazališta moraju ostati i jesu doista tradicijski stupovi koji generiraju našu kulturnu baštinu i oni su ti koji će naš identitet kulturne nacije voditi dalje. Nezavisna scena je ta koja bi trebala biti "nadogradnja toga". Ne bih htjela da se u Rijeci dogodi ono što se događa u drugim kulturnim sredinama, a to je da miješamo kruške i jabuke.

Imate situaciju da jedan naš veliki, nacionalni festival s najvećim budžetom trenutno u svom programu kao *mainstream* nudi nezavisnu kulturnu scenu i jednu nezavisnu produkciju kao vrh svog ljetnog programa. Osobno se tome protivim. Držim da se različitosti trebaju poštivati, ali se ne smiju miješati.

Što hoću reći? Hoću reći da Hrvatsko narodno kazalište Ivana Pl. Zajca doista njeguje ono što mi volimo zvati klasičan teatar, koji je svojim pristupom otvoren svim zbivanjima za kojima ovaj grad ima potrebu. Dakle živi sa gradom, živi s potrebama mladih ljudi i ljudi drugih generacija. Imamo Talijansku dramu. Hrvatsko narodno kazalište u Rijeci je sa svojim programima sasvim zasigurno najjača kazališna kuća.

U Strategiji vidim da se sugerira propulzivnost nezavisnog tradicijskog kazališta. Da ili ne na uštrb jednih prema drugima? Dakle, sugerirala bih da se možda jasnije podvuče crta i da se definira koje su to konkretne potrebe nezavisne, to jest

alternativne kazališne scene kvalitetne. Jer važno je da se ne dogode pobijanja onoga što zapravo nacionalna kuća treba iznjedriti.

Ono što bi pohvalila u strategiji jest činjenica da se riječko kazalište, a ja ću to pokušati napraviti s Operom, mora otvarati prema drugim sredinama. To je ono što Rijeka dobro radi godinama. Vi ne znate kako je u nekim drugim kulturnim sredinama i koliko one doista znaju biti zatvorene i nepristupačne za suradnje, za razmjene koje znače opstanak, jer je ponekad financijski nemoguće zatvoriti godinu.

Prije nekoliko dana imala sam u gostima kolegu intendantu srpskog Narodnog pozorišta iz Novog Sada. Krenula sam od činjenice da je Novi Sad zapravo grad pobratim s Rijekom. Otvorili smo vrlo dobre i vrlo kvalitetne pregovore i od sljedeće sezone započet ćemo s konkretnijom suradnjom. Krenut ćemo u razvojne pregovore orkestrara, a potom i Opere što, je vrlo skup pothvat, no i to će biti dio našeg programa.

Želim reći kako Rijeku uvijek pamtim po nekom uzbuđenju. Ljudi su naprosto pristupačniji nego u nekim drugim sredinama. Pristupačniji su za diskusiju, za dijalog. Teatri su puni što je nešto što se ne viđa svaki dan i moram priznat da me to doista fascinira. Reprize su pune. Za nekog tko se bavi teatrom to može samo značiti da onaj tko vodi kazalište očito radi dobar posao.

Pokušat ću doista dati sve od sebe da unesem još dodatnu živost u kazalište koje je centar kulture ovoga grada. Slušam ljude koji mi se obraćaju svaki dan na putu do posla i koji me pitaju: što mislite raditi, pa nećete valjda previše suvremene opere, molim vas nemojte. S druge strane postoji tu i mlađa publika koja dakako opet ima svoje želje i zahtjeve.

Bit ćemo otvoreni za suradnju i dijalog. Smatram da je Rijeka doista puno uložila u kulturu ovog grada te da zaslužuje biti kulturna prijestolnica, mene bi radovalo da tada budem tu i da podijelim tu radost.

Prijić Samardžija: Zahvaljujem se svim sudionicima Okruglog stola, no željeli bismo dati riječ i vama u publici i gradonačelniku koji će zaključiti diskusiju. Smatram da može uistinu biti zadovoljan. Ali evo, molim vas, da li netko od vas želi sudjelovati? Evo, izvolite.

Gledatelj: Pozdravljam ovaj skup i mislim da je ova ideja s Razgovorima odlična. Želim i dalje u Novom listu čitati o ovakvim i sličnim događanjima.

Obersnel: Hvala lijepo na ovom komentaru. Slažem se s vama u potpunosti osim u jednom – dakle to što će pisati u Novom listu ne uređujem ja. Nisam se nikada želio miješati u uređivačku politiku Novog lista pa neću to naravno raditi niti u buduću.

Da je ovo obaveza – toga sam bio svjestan i to sam i rekao na jednoj od ovih tribina. Iz ovih sam Razgovora i sam puno naučio i to ocjenjujem kao dodatnu motivaciju da i u narednom razdoblju nastavimo s ovim razgovorima.

Današnja tema je široka toliko da bi doslovce sa svakim od ovih sudionika mogli imati jednosatnu raspravu i vjerojatno ne bi dotakli sve teme koje su vezane za život jednog grada. No, to je ono što ćemo raditi ubuduće.

Vjerujem da se u ovom razdoblju puno toga poklopilo. Dakle, da li su to sretne zvijezde ili nešto drugo, no u svakom slučaju činjenica da ulazimo u Europsku uniju otvara ogromne mogućnosti. To je također obveza. Svatko tko misli da je dobiti europski projekt jednostavno ili kako piše u novinama da je dovoljno nešto upakirati - nije to dovoljno upakirati. Iza toga stoji puno rada, puno kompetencije, puno znanja, puno kreacija da bi se novce dobilo. I puno odgovornosti.

Vjerujem kako imamo ekipu ljudi koji to znaju raditi što smo dokazivali i unutar sustava, ali jednako tako i unutar udruga odnosno civilnog sektora.

S druge strane imamo sreću što je konačno i kroz državnu strategiju Rijeka i riječki prometni pravac prepoznat kao jedna od najznačajnijih investicija u Republici Hrvatskoj. Za nas Riječane pozitivno je da konačno imamo Vladu koja prepoznaje Rijeku i riječke potencijale.

U takvoj konstelaciji zvijezda ili čega god hoćete, držim da Rijeka sigurno ima izuzetno dobru perspektivu, a naravno da će moja zadaća biti da za to i položim račune, pa i na ovakvoj tribini.

Prijic Samardžija: Hvala lijepo. Evo imamo još dvije prijave, izvolite.

Gledatelj: Ja sam Ivana Jurčić. Ova je tema meni izuzetno bliska kroz niz sadržaja koji su danas ovdje izneseni, bilo da se radi o zdravstvu što je bila moja nekadašnja profesija, bilo da se radi o predškolskom odgoju, o socijali – što je bio dio mog djelovanja kao društveno-političkog radnika.

Rođena sam Riječanka i zaista mi je srce ogromno kada čujem kako ljudi kao vi tako lijepo mislite o mom rodnom gradu.

Ono što želim reći kroz par rečenica je sljedeće – sudjelovala sam u slušanju sva tri okrugla stola. Ukoliko prvi i drugi modul ne zažive, bojim se da od ovih naših želja o razvitku kulture, zdravstva, socijale, dječjih vrtića, obrazovanja – neće biti puno.

Znamo da upravo ovaj segment o kojem mi danas govorimo iziskuje značajna financijska sredstva. Da bi do njih došli moramo stvoriti sve uvjete da ova prva dva modula zažive.

Veliki sam optimista i vjerujem da to možemo, da to hoćemo i da će ovaj grad kao i do sada znati, htjeti i moći ulagati upravo u ovaj zadnji segment kako bi postao još ljepši. Hvala vam lijepa.

Prijić Samardžija: Zahvaljujem na ovim sjajnim riječima i komentaru. Nadbiskup Ivan Devčić se također javio, pozdravljamo ga još jednom.

Nadbiskup Devčić: Pozdravljam sve sudionike. Zahvaljujem g. gradonačelniku na ovoj inicijativi i drago mi je čuti da će se to i ubuduće nastaviti kako bi građani mogli sudjelovati i reći svoje viđenja onoga što se u gradu radi, što se planira i koje su poteškoće.

Vezano uz ovo što je danas ovdje rečeno najprije bih istaknuo svoje iskustvo. Već sam 13 godina na čelu riječke Nadbiskupije. Gosp. gradonačelnik i ja smo došli smo iste godine, on malo ranije na čelo grada, a ja na čelo riječke Nadbiskupije koja se preklapa s Primorsko-goranskom županijom, izuzev otoka.

Tužan sam i žalostan jer mi se čini da je Rijeka prije imala veću ulogu u ovoj sredini i u ekonomskom i u svakom drugom pogledu.

U tom smislu bih želio da budući gradonačelnik, za kojeg vjerujem da će biti ovaj sadašnji, malo više poradi na pomoći ljudima izvan Rijeke u našem okruženju. Žalosno je kad vidimo kakvo nam je stanje u Gorskom kotaru. Ljudi su tamo bespomoćni.

Držim da riječki gradonačelnik je ipak časna i odgovorna funkcija, puno odgovornija od jednog načelnika općine. I u tom smislu držim da bi iz ove sredine trebale kretati inicijative vezane za brigu za te krajeve da se ne bi za koju godinu dogodila prašuma između Rijeke i Zagreba.

Druga stvar koju želim da se i dalje nastavi je posjeta gradonačelnika koji svake godine dolazi čestitati Božić i Uskrs Riječkom nadbiskupu i Franjevačkom samostanu. To je nešto što se u Rijeci prakticira već dugi niz godina na čemu zahvaljujem, što nam je svima jako drago.

Nadam se da će Grad i dalje prepoznavati inicijative koje provode vjerske zajednice, ali i civilno društvo. Pod time podrazumijevam brigu za beskućnike, održavanje socijalne samoposluge.

Želja mi je da se svi mi, građani Rijeke osjećamo kao doma, bez obzira koje smo vjere i svjetonazora te da smo jednako cijenjeni od gradske uprave.

Prijić Samardžija: Hvala lijepo nadbiskupu Devčiću. Drago nam je da ste se pridružili svojim razmišljanjima. Iskoristili smo svo vrijeme. Malo smo ga čak i produžili, no vjerujem da je bilo korisno. Da li možda gradonačelnik želi nešto reći za kraj?

Obersnel: Pažljivo sam slušao sve što ste govorili i za stolom i naravno sudionici iz publike. Ne bi sada definirao nekakve zaključke. Mislím da se oni nameću sami od sebe.

Svjestan sam činjenice da ima još puno otvorenog prostora za poboljšanje u svakoj od ovih djelatnosti o kojima smo danas govorili. To je ono što imam namjeru raditi sa svojim timom. No, mislim da je velika vrijednost upravo ta što smo na neki način i do sada to prepoznavali. Uбудuće moramo i više. To su upravo te vrijednosti zajednice koje su za sve nas važne i koje nas čine Riječanima.

Prijić Samardžija: Hvala sudionicima, hvala svima vama. Smatram da smo nakon ova tri modula svi bogatiji, a ja sam sigurna da će gradonačelnik unatoč pohvalama svoj program sastaviti te da će biti neke koristi od ovih naših sastajanja. Hvala lijepa.